

08.11.2021

Основи галузевої економіки і підприємництва

гр.19 МШ

Тема: Структура заробітної плати

Структуру (види) заробітної плати подано на мал. 1.

Мал. 1. Структура заробітної плати

Основна заробітна плата — це винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки). Вона встановлюється у вигляді тарифних ставок (окладів) і відрядних розцінок для робітників та посадових окладів для службовців.

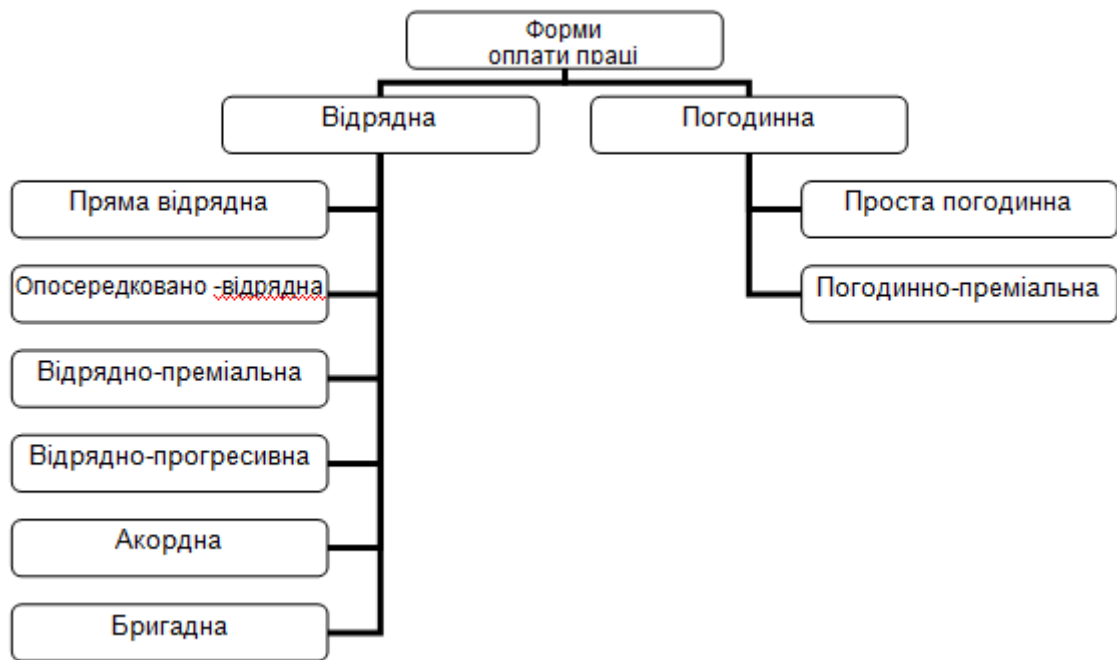
Додаткова заробітна плата — це винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці. Вона включає доплати, надбавки, гарантійні та компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством; премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій.

Інші заохочувальні та компенсаційні виплати. До них належать виплати у формі винагород за підсумками роботи за рік, премії за спеціальними системами і положеннями, компенсаційні та інші грошові й матеріальні виплати, які не передбачені актами чинного законодавства або які провадяться понад встановлені зазначеними актами норми.

Основою організації оплати праці є тарифна система, яка включає: тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів і тарифно-кваліфікаційні характеристики (довідники).

Тарифна система оплати праці використовується для розподілу робіт залежно від їх складності, а працівників — залежно від їх кваліфікації та за розрядами тарифної сітки. Вона є основою формування та диференціації розмірів заробітної плати.

При тарифній системі діють такі форми оплати праці (мал.2, табл. 1):

Мал.2. Форми оплати праці

Таблиця 1. Характеристика форм оплати праці

Різновид форми	Характеристика
При відрядній формі оплата праці працівників залежить від обсягу виконаних робіт, виготовленої продукції, наданих послуг та від норм і розцінок, встановлених виходячи з розряду виконуваних робіт.	
<i>Пряма відрядна</i>	розмір заробітної плати прямо пропорційний кількості виготовленої продукції, виконаної роботи, наданої послуги: Заробітна плата = Відрядна розцінка x Обсяг виготовленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг
<i>Опосередковано-відрядна</i>	застосовується для оплати праці допоміжних робітників, які обслуговують основне виробництво. Заробітна плата залежить від результатів праці робітників, яких вони обслуговують.
<i>Відрядно-преміальна</i>	Заробітна плата = Заробіток за відрядною розцінкою + Премія
<i>Відрядно-прогресивна</i>	Відрядна розцінка зростає із збільшенням обсягу виготовленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг
<i>Акордна</i>	Заробітна плата нараховується на весь обсяг виконаних робіт із встановленням терміну його виконання.
<i>Бригадна</i>	Заробітна плата кожного працівника залежить від результатів роботи бригади.
При погодинній формі оплата праці здійснюється за відпрацьований час.	
<i>Проста погодинна</i>	Заробітна плата залежить від кількості відпрацьованих годин та кваліфікації працівника. Заробітна плата = Погодинна тарифна ставка x Кількість відпрацьованих годин

<i>Погодинно-преміальна</i>	Заробітна плата = Заробіток за відпрацьований час + Премія
-----------------------------	--

Практичні завдання до теми: «Форми і системи заробітної плати»

Розв'язати задачу 1:

1. За робочий день монтажник виконав ґрунтування 30 м² стіни. Розцінок за 1 м² – 15 грн. Робітник за місяць відпрацював 20 робочих днів. Порахувати загальний денний і місячний заробіток монтажника. Вказати яка форма оплати праці застосована?

Розв'язати задачу 2:

2. Розрахувати денний і місячний заробіток штукатура, як що за кожну відпрацьовану годину він отримує 30 грн. Робочий день складає 8 годин. Робітник за місяць відпрацював 20 робочих днів. Додаткова заробітна плата складає 10 % від основної. Яка форма заробітної плати застосована?

Розв'язати задачу 3:

3. За робочий день робітник виконує монтаж дюбелів ("парасольок") в середньому 35 штук. Розцінок за один дюбель складає 5 гривні. Робітник за місяць відпрацював 20 робочих днів. Розрахувати загальний денний і місячний заробіток оператора. До якої системи заробітної плати відноситься та яку застосували на підприємстві?

Розв'язати задачу 4:

4. Робітник будівельної фірми 5-го розряду працював 20 робочих днів. Тарифний коефіцієнт для робітника цього розряду – 1,8. Денна тарифна ставка робітника 1-го розряду визначена в розмірі – 150 грн.

Визначте денну і місячну заробітну плату робітника, а також вкажіть до якої системи заробітної плати належить така організація оплати праці?